

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Het Leven Der HH. Maeghden Die Van Christvs tijden tot dese eeuwe Inden Salighen Staet Der Svyverheydt inde Wereldt gheleeft hebben

Rosweyde, Heribert

T'Antwerpen, 1626

24. Aug. Het leven vande H. Aurea, Maghet ende martelaersse. an. 229.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43129

S. AVREA Virgo et Martyr.

24.

Augusti.

vidua Caebbari exultat.

H E T L E V E N

V A N D E

H. A V R E A

24. AVG.

An. 229.

M A G H E T

ende Martelaerſſe.

Als Seberus Aurelius Alexāder het Roomſch *Wt oude*
 rijk regeerde / ende Gouverneur der ſtadt *Kerckelycke*
 van Roomen was Domitius *Regiſters.*
 Alpianus *mulus* / met noch andere rechts-gheleerde /
 iſſer eene groote vervolginge tegen de Chriſtinen op-
 gereſen. Want van deſe rechts-gheleerde uyt den name *Vervolginge*
 van den Keſer is een yllaet uyt-ghegaen / dat alle *ghe der Chri-*
 Chriſtinen (indien ſp den goden gheene offerhande en *ſtinen.*
 willen doen) ſouden gedoot worden; ſoo dat men dooz
 het nauw letten der Heydenen op de Chriſtinen / veel
 Chriſtinen ondeckt ende achtechaelt heeft; waer van
 ſommige bande beſte verſonden zyn; ſommighe inden
 Eyder verſnoort; niet wepnighe / naer dat ſp tot gra-
 ven ende houwen van marberſteen / als in ballinck-
 ſchijp / verweſen zyn gheweest / noch ten leſten / dooz het
 martelie ende het vergieten van hun bloet / het rijk
 der hemelen verdient hebben.

Onder ander veel edele mannen ende vrouwen is
 nock Aurea eene nichte der Keſeren (die van joncks af
 Chriſtene gheweest was) gebanghen gheworden. *Aurea Keſ-*
 ſp ghebanghen wierdt / was ſp beſchuldicht / dat ſp een *ſers nichte*
 ieghelyck raedde in Chriſtum te ghelooven; w. erom ſp *wozt ghe-*
 dooz bevel van Alpianus Gouverneur van des Bail- *banghen.*
 lous-ſoldaten neer ſtelſch geſocht / ende niet gebonden /
 op eenen ſekeren tijdt hem te ghemoet komende / ſepde:
 Ick ben 't die ghy ſoeckt. Men vermaende haer / dat ſp
 den goden offerhande soude doen: maer ſp en wilde niet /
 ſegghende: Ick ben eene Chriſtene, ick en mach gheen
 duyvelen eeren. Ick aenbidde Godt ende mijnen Heere
 IESUM Chriſtum, die Hemel ende aerde gemaect heeft,
 de zee en al dat daer inne is. Want van uyve goden ſtaet
 Z gheſchre-

Psal. 95.

Sp woort 7.
daghen ghe-
pynghet met
hongher ende
dorst.

geschreven: Alle de goden der heydenen zijn duyvelen: sy moeten hen ghelijck worden die de selve maecten, ende alle die in hen betrouwen hebben. **De soldaten/** naer dat sy de **H. Maget** besloten hadden/ hebben het den **Gouverneur** laten weten; die belast heeft/ dat men se in seiven dagen noch eten noch drincken geben en soude. **Op den achtsten dagh** is sy ter vierschaere gelijocht/ ende **Ulpianus** vzaeghde haer: **Wacrom** hebt ghy de goden verlaten/ die uwe voor-ouders gheert hebben? **Want dese** aenbidt oock den **Prince**/ ende het volck: ende de dooz dese heeft het **Keyserdom** in welvaert en voorspoet gheweest/ ende al de werelt is aen de selve onderworpen. **Aurea** heeft gheseyt: **Waer** 't dat ghy uwen Schepper kende, die de ghene, die hy geschapen heeft, regeert ende bestiert, ghy en sout niet segghen; Aenbide hout ende steenen, werck der menschen handen; maer gheloovende in *Christum*, die levende ende doode sal komen oordeelen, sout penitentie doen in affchen ende hayre kleederen, om het bloet der martelaren, dat ghy ghestort hebt; ende ghy sout hem seer ende veel bidden, dat ghy inder eeuwicheyt niet verloren gaen en mocht. **Den Gouverneur** seyde: **Lact** al dese pdelheden varen/ ende op uwe knien vallende/ aenbidt de goden; daer naer houdelijck met eenen man/ op dat ghy blifde mocht zijn in u leven. **Aurea** antwoorde: **Ick** ben al verbonden ende verloeft aen de suyvere omhelsinghe van *Christu*: op eenē anderen man en mach ick niet dēcken. **Den Gouverneur Ulpianus** gram zijnde/ **Ten ware** (seyde hy) dat my uwen edeldom belettede/ ick soude u stracks met tormenten dooden. **Aurea** seyde: **Uwe dreyghementen** en vervaren my niet, noch ghy en sult my vande liefde mijns Heeren *Iesv Christi* niet sicheyden. **Ulpianus** niet konnēde desen glorigen naem verdragen/ belastede/ dat men de **H. Maghet** naecke ter pijnbancke brenghen soude/ ende stracks pynighen.

Sp woort ge-
pynghet met
het uyt-recken
der ledē

De Maget was boven maten seer wys/voordachtich/ ende lieffelijck van aenschijn/ ende alle de bystaenders verwonderden hen soo van hare schoonheyt/ als van hare antwoorden. **Soo** sy dan nu met zenuwen uytgereckt wierdt/ ende seer sware pijnen was liden ve/badt sy/ seggende: **Helpt** my uwe dienaersse, *Christe*, noch en verworpt my niet, mijnen Godt, mijnen Salichmaecker. **Ick dancke** u, *Christe*, dat ghy u ghevveerdight hebt,

my

my onder het ghetal van uyve heylighe martelaren te rekenen. Den Gouverneur septe tot sijne by-sitters/ ende sprack aldus: Ten zy dat dese ghedoodt zy/ daer sullender veel verlozen gaen. Ende gheboodt/dat-mense wederom naer den karcker leyden soude.

¶ Anderen daeghs wederom te vierschaere sittende/ is sy wederom hem vooz gebrocht/ en hy septe tot haer: **¶** Du stracks doet den goden offerhande/ op dat ghy niet ghedoodt en woirdt. **¶** De Maghet antwoorde: Ick doe t'allen tijde een levende sacrificie mijns selfs aen *Christus* tot eenen reuck der soerichey. **¶** *Vlpianus* heeft bevolen/ dat-mense naecht onkleet ende vtrghereckt zijnde/ soude geesselen/ seggende: **¶** Wy sullen sien oft *Christus* haer sal kunnen verlossen. **¶** De Maghet/hoorende den Rechter blasphemeren/ septe: O Heere Godt, die de dry kinderen van het fourneys des brandende vyers verlost hebt; *Susanna* oock van het valsch overtuyghē des overspels; verlost my van dese tormenten, op dat desen onsaligen *Vlpianus* hem niet en roeme, segghende: Ick hebbe haer vervvonnen. **¶** Den Gouverneur hoorende de Maget aldus bidden/ met rasernighe ontsteken zijnde/ heeft haer in ballinckschap doen voeren naer *Osia Tiberina*; alwaer sy gewoont heeft buyten de stadt op haer eppen goet. Ende aldaer zyn tot haer veel edele en *Christone* maeghden gekomen: met de welcke/ en met haer geheele familie sy *Christo* diende/ by dage ende by nachte/ haer begebende tot waecken/ vasten/ en bidden.

Als doen was *Bischop* van *Osien* den *H. Quiriacus*, een heyligh Godt-vreesende man; met hem waren *Maximus*, *Eusebius*, *Concordius* *Briesteren*/ *Archelaus* *Diacken*; dooz wiensghebeden *Christus* daghelijcks veel mirakelen dede. Want dooz het op legghen der handen/ verdruben sy de dupbelen/ de blinde maecten sy siende/ de siecken ghesondt. *Aurea* dit al verstaende/ is tot den *Bischop* gekomen; wiens voeten sy ghekust hebbende/ begheerde dat hy een ghebedt ober haer spreken wilde. Die sijne handen boven haer hoofdt vtr-ghereckt hebbende/ heeft ghesept: Heere *Iesv Christe*, Coninck der *Enghelen*, beminmer der suyerheyt, die naer uyve verrijssenisse u gevveerdicht hebt aen de vrouwe u te veropenbaren, ende aen al de ghene, die in u betrouven, het eeuwigh leven geeft; staect onse oodtmoedige ghebeden toe, en geeft aen dese uyve dienaerfle de hulpe van uyve

Haer gebedt tot Godt.

Dan. 3.

Dan. 13.

Ghebedt ober de Maghet gedaert vanden *Bischop*.

boven-natuerlijcke cracht, dat sy met den palm-tack der martelie, de poorte des hemel-rijcks mach in komen, ende haer lampe brandende, de bruyt-koetsse der eeuvi-
 heyt met alle andere heylighe Maeghden verdiene te ver-
 krijghen. Het vvelck u, o Salighmaecker des vvereldis,
 haer believe te jonnen, die met den Vader, ende den H.
 Geest in de eeuwven der eeuwven regneert. Ende soo sy
 alle Amen gheandwoordt hadden; den **Bischof** voorts
 voldoende dat **Godde** aen-ghingh/ heeft aen al die daer
 tegenwoordigh waren uyt-ghepckt het lichaem ende
 het bloedt onses Heere **IESV** Christi. Daer naer dan-
 kende **Godt**/ dat de vervolghinghe haer verswaerde/
 hebben sy alle eendrachtelijck vol-herdt in de gebeden/
 ende waren vierigh in Christo te loven ende te dancken.

Ostien
 beel **Matte-**
larii.

Maer **Vlpianus**/; oozende dat in de stadt **Ostia** veel
 Christenen gheworden waren/ heeft begonst syn officie
 teghen hen lieden te ghebruycken/ ende heeft veel ge-
 hanghen/ die hunne conuersatie ende leven met deugh-
 den en met **Godt**-vrychtigheyt vercierden; ende epide-
 lijck door veel tormenten ghedoodt ende **Martelaren**
 ghemaect.

Op dien selven tijdt scheen seer uyt in verdiensten den
H. Censorinus een **Proost** der **Magisterianen**; onder den
 schijchs-mantel/ in ghebeden/ vasten/ waecken/ ende
 aelmoessen Christo dienende dach ende nacht. Desen
 over al in **Vlpianus** wercken teghenwoordigh/ waer hy
 eenighen Christen sagh/ oft naer den kacker oft naer
 het martelie leyde/ vertrooste de hem; ende soo verre hy
 konde/ diende hem van het ghene hy van doen hadde/
 uyt syne goederen. Waer over hy oock ghevangen/ ende
 ter vier schare voozdt-gezocht wierdt. Ende den **Sou-**
verneur seyde tot hem: **Censorine**, ghy hebt oock de **Go-**
den ende de **Kesfers** versmaedt. Laet doch dese raser-
 nge/ ende doet de **Goden** sacrificie; op dat ghy niet qua-
 lijck en vaert. Hy andtwoordt: De **Goden** en is my niet
 geoorloft te eeren; maer van **Christo** ghetuygh' ick, dat hy
 vvaerachtigh **Godt** is, geboren van de **H. Maget MARIA**,
 geleden onder **Pontio Pilato**, ende dat hy van de doot
 op-gestaen is ten derden dage, daer naer ten hemel ghe-
 klommen; van vvaer hy oock sal komen om te oordee-
 len de levende en de dooden, om een iegelijck te geven
 oon naer sijne vvercken. Den **Souverneur** heeft ghe-
 roepen: **Censorine**, ghy raest. **Maer** hy seyde; **Neen**
 ick

Kloecke
 andtwoorde
 van **Cens-**
rinus.

ick spreke vvoorden uyt van voorsicrigheyt ende vvijs-
heyt: vvant van eene groote rasernije ben ick tot een
ghesondt verstandt ghekomen, gheloovende ende belij-
dende IESVM *Christum* den vvaerachtighen Godt te zijn,
om soo voor my het eeuwigh leven te krijghen.

Ulpianus den Gouverneur/ siende / dat den man
Godis volstandelijcker gheworden was / heeft hem
naer Ostia Tyberina doen voeren/ ende aldaer beslep-
ten/hopende hem noch van sijn voornemen af te trec-
ken;om dat hy hem niet dooden en soude. Maer hier Anrea kufft
sijne hopen.
heeft hem de H. Maget Aurea van alles uyt haer goe-
deren besorghet/ ende vertroost/dagheijcks sijne hopen
kussende. In den selven karcker waren oock gesloten
Maximus, Eusebius *Priesteren*; met Archelaus *Diacon*/
alle daghe het sacrificie der *Misse* doende/ aen alle de
Christene de *H. Sacramenten* uerstelijck wtdeelende.

Maximus *Priester* veel mirakelen doende/ siekten ge-
nesende in den naem Christi, is Censorinum komen be-
soecken; wiens vanden/ soo haest hy die gheraecht had-
de/ los ghegaen zijn tot groote verwonderinghe der ge-
ner die hem bewaerden. Tot de welke den *Priester* ge-
sept heeft: Mijne broeders, versaeckt de duyvelen die ghy
aenbidt; ende ghelooft in IESVM, die komen sal om le-
vende ende doode te oordeelen; vvant hemel ende aerde
sullen vergaen; maer *Christus* blijft in der eeuwighen.
Dit hoorzende Theodorus Colonnell ende sijne soldaten/
Marialis. Saturninus, Epictetus, Naptilis, Tivorinus, Fe-
lix, Herculanus, Neberius, Stavacius, Menna, Commo-
dus, Hermes, Maurus, Eusebius, Rusticus, Olympius, Car-
porius, zijn Maximo te voet ghevallen/ met tranen seg-
ghende: Wy ghelooven dat *Christus* onser zielen Saligh-
maker is; door den vvelcken ons soo vele mirakelen
verschijnen: haest u om ons te doopen. Den *Priester*
heeft hen belast d'ij daghen te vasten naer ghewoonte/
ende op den vierden dach/den dupvel versaeckende met
al sijne pracht/zijn van hem ghedoopt in den name des
Vaders/des Soons/ ende des Heplighen Geests. Aurea Aurea heft
ober de Donte
te verschende
meine Chris-
tenen.
Maghet heeft-se ober de Donte geheben/ ende heeft-se
oock witte kleederen ghegheben uyt hare goederen:
maer den *Bischof* Quiriacus heeft-se ghevoimt/ ende
met de woorden des gheloofs/ ende de gratie des hepli-
ghen Geests versterckt: heeft oock tot versoeninge der
herbozen/Gode sacrificie gheoffert; ende heeft-se al me-

de ghedept van het heyligh lichaem ende bloedt des Heeren.

In de stadt was en schoen-maecker/die sijne sonen versich overleden seet beweende. Den Bischop Quiriacus, Maximus Priester/ende Aurea Maget/gaende naer de vergaderinghe voor-by het huys passerende/ende siende den man soo weenen/sepde hem: Gheloof in den Sone Godts, ende ghy sult uvven sone wederom levendigh krijghen. *Hy antwoorde: Van ioncks af hebbe ick hem altyds ghelastert/ende hoe soude ick nu in hem ghelooven?* Maximus Priester sepde: Hebt daer van berouw, ende laet u doopen, ende ghy ende uwen sone sult saligh worden: want onsen Heere en begheert de doot der sondaren niet; maer dat sy hen bekeeren, ende inder eeuwicheyt leven. *Den man antwoorde; Ick geloobe ende belijde dat Iesus den Salghmaker des wereldis is; doopt my in synen name.* Maximus heeft hem gheboden dyp dagen te vasten; ende hem onderwijfende/heeft hem daer nae ghedoopt/Aurea hem van de Wonte ontfanghende: ende daer naer is hy van den Bischop ghevoymt. Ende biddende/heeft den H. Bischop geseyt: Heere Iesv *Christe*, die u ghevveerdicht hebt de gelijkenisse van eene slaeve aen te nemen, om ons van de macht des duyvels te verlossen; aensiet de vvercken uwer handen, op dat sy hunnen Schepper ende Verlosser bekennen moghen, regnerende met den Vader, ende den H. Geest in de eeuwven der eeuwven. Ende als sy alle gader Amen gheantwoordt hadden/heeft den Bischop gheseyt; Laet ons onse knien booghen; het welck ghe daen zijnde/naer een langh ghebedt zyn sy op-ge staen/ende den Bischop sepde: Heere Iesv *Christe*; die u ghevverdicht hebt Lazarum, nu vier daghen doot zijnde, ende stinckende, van der doot te vervvecken; toont uvve macht over desen dooden, om dat alle menschen u kennen moghen, regnerende als vvaerachtigen Godt in de eeuwven der eeuwigheden. *Doo sy alle antwoordten/ Amen, is den dooden levendi gheworden; ende heeft gheroepen: Ick hebbe den Heere Iesvm *Christum* ghesien, my van de duyfsterissen ten lichte vvederom leyden.* Maximus dan heeft hem onderwesen/ende daer naer ghedoopt. Quiriacus Bischop heeft hem ghevoymt/ende Aurea Maghet hem van de Wonte ontfanghende/ heeft hem Faustinum gheheeten.

Ioan. II.

Quiriacus
Bischop
verwecht eenen dooden.

Daer

Daer-en-tusſchen is de ſnelle maere tot den Keyſer Alexander gheloopen/ die door de rechts-gheleerde gebreuen/ aen den Gouverneur Vlpianus belast heeft naer Oſtien te gaen/ om aldaer al de Chriſtenen te vermoorden. Dat hy oock Auream, die door het belijden Chriſti (ſoo hy ſeyde) haer gheſlachte onteert hadde/ in dien ſy hare rooverije niet laten en wilde/ met pijn aentasten ſoude. Maer dat hy haer/ ſoo ſy daer van berouw hadde/ de goden ende goddinnen aenbade/ ſeer vereeren ſoude/ onſe genade haer ontmoetende/ ende het vonnis van onſe ſtraffen haer niet aen-raeckende. Den Gouverneur Vlpianus heeft naer dit bevel alle de Chriſtenen/ die hy vinden konde/ doen vanghen; en ſittende ter vierſchaere ſanderen daghs/ heeft erſt Auream voort doen brengen/ haer aldus aenſpreekende: Wat is dit vooreene ſuperſtitie van de ſwarte konſte/ dat ghy de hoogheyt van ulwe geboorte met de eerloosheyt des Chriſtenen naems ſoo verdupſtert? De Maget antwoorde: Ick en ben geene tooveraerſſe, noch en hebbe met geen ſchand- vleckken de claerheyt van mijn gheſlachte beſmet; maer met het belijden vanden heyligen naem ſeer dooiluchtigh gemaect. De duyvelen die verſaecke ick, die u bedrieghen, om inder eeuwicheydt te vernielen. Vlpianus ſeyde: Ghy zijt ſelfs bedrogghen / daerom ſpreekt ghy ſoo. Verlaet dan deſe ſuperſtitien van rooverije; ende doet ſacrificie aen de onſteruelijcke goden/ op dat ulwen edeldom bewaert mocht blijen. De Maghet Aurea antwoorde: Rampſalighen Vlpiane, vvaerom laſtert ghy uvven Schepper? is hy 't niet die u ghemaeckt ende gheſchapen heeft? Den Gouverneur gram zijnde/ heeft haer op de pijn-bancke doen worpen/ ende wreedelijck doen pijnighen: maer ſy ſeyde: Ick dancke u, Heere Ieſu Chriſte, daerom ben ick nu verheven, om beter ſmaeck vande hemelſche dinghen te verkrijghen. Vlpianus vvaeghde: Waer is Chriſtus, daes ghy u van roemt? dat hy kome/ dat hy u verloſſe. Sy antwoorde: Sulcke vveladen en ben ick niet vveerdigh: maer even-vvel is hy machtigh my te verloſſen, ende u liden, ghy laſteraers, te ſtraffen, voor de vvelcke hy oock het eeuwigh vyer bereydt ghemaeckt heeft. Terwijl den heylighe Maghet deſe woorden ſprak/ ſoo brack de pijn-bancke. Waerom Vlpianus gram zijnde/ heeft haer met kluppen doen slaen/

Cloecke he-
lijdeniſſe van
de Maghet
Aurea.

Sy wort ge-
pijnicht.

Sp moet
met kluppe-
ten ghesla-
ghen.

segghende: Dat de heyligh-schendster vernieldt worde/
die niet op en houdt bande goden ende de Dincen te
lasteren. Maer de Heylighe Maghet ondertuiffen het
staen seide: Ick dancke u Heere Iesv *Christe*, dat
ick verdient hebbe uve deure in te gaen. Den Gou-
verneur seide: Dreekt brandende totsen aen hare
zyden. Als-mense daer toe naect ontcleedde/ seide sy
tot den tyran: Onsalighen Vlpiane, en heeft een vrou-
we u niet ghebaert een kleyn kindt zijnde? Waerom
dan en schaempt ghy u niet, my te doen naect ont-
kleeden? Vlpianus antwoorde: Dese schande verdient
uwe onsalicheydt; want ghy tot groore schande van
uwe gheslachte/niet alleen de toovergen der *Christenen*
en volght/maer de onsterfelijcke goden ende de Dincen
versmaect. Ten eynde als sy het gheheel lichaem dooz
verschouwte was vanden vyere/ ende afghedaen van
den hout/ hebben haer de veulen wederom inden karc-
ker besloten.

Vlpianus heeft hier naer bevolen/ dat-men Maxi-
mum Pricster ende Archelaum Diaken ter vyer- schare
brenghen soude/ tot de welke hy seide: Over- al worden
dooz uwe keringhe onse goden gelastert/ ende ghy ver-
leydt soo de menschen/ dat sy alle oude seligien be- wor-
pen. Maximus antwoorde: Wy en zijn gheen verleyders;
maer wy nooden de sondaren tot berouw van hunne
sonden; op dat sy souden moghen saligh worden. Den
Gouverneur seide: Dese zijn allegader de doodt weer-
digh. Ende belast hebbende hem wech te leyden/ heeft
Theodorum, Colonnal met sijne soldacten (die nu 't ge-
loede aenbeert hadden) voozdt doen komen; ende heeft
tot hem geseyt: Wilt ghy u leven behouden/ soo doet sa-
crificie aen de onsterffelijcke goden; anders de toymen-
ten zijn alghereet. Sy antwoorden altemael een-stem-
melijck: Wy zijn *Christo* toe-gheheylight, ende vvy of-
feren ons alle daghe aen hem voor eene sacrificie, tot
reucke der soetigheydt; daerom en buyghen wy voor
gheen duyvelen. Den Gouverneur seet gram zynde/
heeftse alie met roeden doen ghesfelen. Maer sy rie-
pen alle-gader: Wy dancken u, Iesv *Christe*, dat wy
weerdigh zijn gheworden mede-ghesellen te zijn van
uwe heylighe Martelaren. Op den seiden tijdt heeft Vlp-
ianus de sententie ghesproken/ dat Theodorus ende
sijne soldacten onthaltf souden worden; ende gheleydt
zynde

Gloekmae-
dighe belide-
nisse der sol-
daten.

En worden
onthaltf.

zijnde naer het *U*rwelf van *F*auftinus/voor het *A*m-
phitheatrum ofte ronde thoon-plaetse/onthalst zyn-
de/ hebben hunne martelie volepndt op den 20. van
Augustus.

Op den selven dagh heeft den *G*ouverneur *Q*uiria-
cum *B*isschop/ *M*aximum *P*riester/ *A*rchelaum *L*eypt in
den kercker doe onthalsen. Hunne li. ham en heeft *E*-
usebius *P*riester by nachte doen vergaderen met noch
andere *C*hristenen; ende heeft se met speterijen ghebal-
sent/ begraven den 21. van Augustus. *M*aer soo *M*-
pianus de lichamen der soldaeten in de zee hadde doen
werpen/ heeft *E*usebius die/ aen den oever ghewerpen
zijnde/ vergadert ende begraven in de sandt-crocht by
*O*stien. *T*aurinum nochtans/ *M*artialem, *S*aturninum,
*E*pieterum, *F*œlicem ende *H*erculanum naer de *R*oom-
sche hadene brenghende/ heeft die al-daer begraven/
*T*heodorum *C*olonnal in sijn eyghen graf.

Ten desen tijde was te *R*oomen by het graf der *H*ey-
ligher *A*postelen ghekomen *H*ippolytus, *A*rtsch-*B*is-
schop van *A*rabien/ seer oudt/ vermaert door heplig-
heyt ende geleertheyt. *D*esen/ soo by tot *A*lexandrien
in *E*gypten veel ende langh ghepredickt hadde/ hadde
by naer de gheheele stadt tot *C*hristum bekeert. *D*aerom
is by met aller eeren van den heplighen *P*aus *C*alix-
tus ontfangen/ ende *B*isschop van *D*ortuen gemaect/
om hem altydt by der handt te hebben. *D*esen heeft
veel nuttighe dinghen voor de *H*. *K*ercke gheschreven/
ende onder ander principaelijck van het onderhouden
des *P*aesschens. *D*aghelijcks besocht by de graven der
H. *A*postelen *P*etri ende *P*aulli, ende van andere *M*ar-
telaren/ dagh ende nacht over-brenghende in ghebe-
den ende loben *C*hristi.

Ende stiet naer eene wreede ghevanghenisse heeft *M*-
pianus *G*ouverneur de *H*. *M*aget *A*urea wederom ter
bverschare doen verschynen/ haer radende/ dat sy de
*G*oden sacrificie doen soude. *M*aer sy antwoorde: *E*-
lendighen, waerom verliest ghy uwe ziele? bekennt doch
(hoe wel laet ghenoegh) uwen schepper ende verlosser.
Verlaet uwe valsche *G*oden, goude, silvere, houte, meta-
len ende steene beelden, ende aenbidt den waerachtigen
*G*odt onse *H*eere *I*esvm *C*hristum, die om u de pijn
des cruys gheleden heeft, op-ghestaen is vander doot,
gheclommen ten hemel; van waer hy sal komen oordee-

*Q*uiriacus
ende *M*axi-
mus worden
onthoest.

*H*ippolytus
*B*isschop
komt de gra-
ven der *A*pos-
telen besoeck-
ken.

*A*urea wort
wederom ter
bverschare
gheleydt.

len levende ende doode. Tot welke den Gouverneur/
 Ten 3ⁿ (sepde hy) dat ghy u haest beter bedenckt en de
 goden offerhande doet/ ick sal u naer veel pijnen tot
 uwen Christum seyn den. Aurea heeft gheseydt: In der
 vvaerheydt ick gae, ende sal met hem regneren, is 't saec-
 ke dat ghy doet 't ghene ghy dreyght. Den Gouverneur
 sepde tot de deulen: Slaet-se met steenen in haer aen-
 sicht/ dat sy root-verwigh worde van den bloede. Maer
 sy riep: Ick dancke u, *Christe*, dat ick vveerdigh vvorde
 uvve deuren in te gaen. *Vlpianus* heeft gheseyt: Draeght
 sorghe voor u gheslachte/ ende doet de goden sacrificie:
 neemt daer naer eenen man/ om u in u leven te verblij-
 den. Ick hebbe (sepde Aurea) den Schepper, Regeerder,
 ende Heere van hemel, aerde, ende zee, den alder-mach-
 righten voor eenen man verkoren; dien ghy niet en
 kent. Maer vvaerom en let ghy, onsaligh mensche, niet,
 dat Sathanas u herte vervult heeft met rasernije ende
 vvreedheyt? Den Gouverneur hem vergrammende/
 heeft de *V*. Maget naecht met ghelode sweepen doen
 slaen; daer naer met eenen steen aen haren hals ghes-
 bonden/ in 't diepste der zee doorn worpen den twee-en-
 twintighsten Augusti. Haer lichaem te lande ghewor-
 pen zynde/ heeft Hippolytus, Bisschop van Portuen/
 die-men oock Nonnus hiet/ op-ghenomen/ ende met
 specerijen ghebalsemt; begravende dat seer neerstelijck
 in de stadt Ostien; al-waer hare memorie floerert/ ende
 hare Reliquien met weerdighe eere verciert worden.

Hy wort in
 de zee ghes-
 worpen.

Sabinianus
 Procureur
 van Aurea
 wort gheban-
 ghen.

Maer het tijden van de salighe Aurea heeft *Vlpianus*
Sabinianum den hups-besorgher der selver Maghet ge-
 vangen/ ende tot hem gheseyt: Wy weten dat de too-
 veraerisse Aurea, die de onsterffelijcke goden versmaedt
 heeft offerhande te doen/ ende der Keyseren gheboden
 over-treden/ met u vrientschay ghehadt heeft: daerom
 brengh ons hare schatten ende kleynodien voor ooghen;
 doet offerhande/ op dat ghy leven mooght. *Sabinianus*
 antwoorde: Ick, van *Aurea* mijne meersterre gheleert
 zijnde *Christum* te belijden, en aenbidde gheen duyve-
 len: hare schatten die ghy versoeckt, heeft-se aen den ar-
 men uyt-ghedeylt. Tot wien den Gouverneur sepde:
 Zijt wijs/ ende en spreckt niet veel; maer hare schatten
 openbarende/ wrijpt oock de rasernije van uwen ver-
 stande/ ende doet offerhande. *Sabinianus* heeft gheseyt:
 Al en ben ick het gheselschap der Martelaren niet vveer-
 digh,

digh, nochtans verhope ick door *Christi* doot en bloed saligh te vworden. Aengaende hare schatten, ick en ben daer niet voor besorghet; vwant sy in 't seker zijn. De *Maghet Aurea*, die ghy onsaligh mensch ghedoot hebt, triompheert nu in den hemel, ende heeft hare schatten, die ghy soeckt, aldaer voor uyt-ghesonden. Nu dat ghy my op-leght, om sacrificie te doen, dat en sal ick niet doen. *Vlpianus* dit hoorzende/ heeft hem niet gheloodde sweepen doen slaen/ den uyt-roeper lude roepende: En wilt de goden ende goddinnen niet lasteren. *Koorts* hier naer hebben sy hem op-ghesloten.

De schatten
van Aurea
zijn voor uyt
na den hemel
ghesonden.

Sabinianus
wordt niet
gheloodde
sweepen
gheslaghen.

Den *Bisschop Hippolytus*, hoorzende/ wat den *Gouverneur* aen *Sabinianus* ghedaen hadde/ ende wetende (den *H. Gheest* hem dit beropenbaert hebbende) dat syne martelie naer hy was/ is tot hem ghegaen/ en heeft hem stoutelijck verispt/ segghende: Ghy ellendighen, vvreden, onsaligen *Vlpianè*, indien ghy uvven *Schepper* kende, ghy en soudt sijne *Heylighen* niet moorden, noch en soudt uvven necke d'afgoden niet toe-neyghen; maer soudt *IESVM Christum*, onsen Heere aen-bidden. Den *Gouverneur* ser toornigh zijnde/ heeft bevoie/ dat men hem/ handen ende voeten gebonden/ in een groot ende diep graf worpen soude/ 't welck vol serpentes was/ om van die verflonden zijnde/ gheen andere begravinge te krijghen. In de havene van *Roomen* dan/ by den *Tiber-stroom* ende *Nympha Catabassi* op den *Corneliaenschen* wegh/ in dit graf gheworpen zijnde/ vermaende hy de by-staende *Christenen*/ dat sy het geloove/ 't welck sy van d' *Apostelen* *Petro* en *Paulo*, ende hunne na-komelinghen de *Pausen* van *Roomen* ontfanghen hadden ('t welck alrijdts de *Roomsche Kercke* ghehouden hadde ende noch hiel) volstandelijck bewaren souden. Doo hy dese woorden uyt-gesproken hadde/ isser eene stemme van veel *Enghele* in de locht ghehoort/ als van onnoosele kleyn kinderen/ Godt lovende/ ende seggende: Gode zy danck, Gode zy in de hoog-

Hippolytus
Bisschop
wordt gheworpen
in een
graf vol ser-
pentes.

LUC. 2.

my

my eene suyvere plaetse, ende in de wateren van het laetste Doopsel gheweerdicht hebt te croonen. Ontfanght dan nu mijnen gheest in vrede. Dit segghende/ heeft sijne martelie voeyndt den 22. Augusti; ende de Engheien hebben met eenen Lof-sangh sijne ziele ghezaghen naer den hemel. Maer soo den Gouverneur hem om de doot der Martelaeren verbljode/ hebben sy hem dooz raserij ende nydighepdt verdwijnende/ verlaten. Snachts daer naer zijn de Christenen ghekomen/ ende hebben het lichaem des Bisschops upt den put ghehaelt/ ende met specerijen in doecken ghewonden/ niet verre van daer begraven. Het eplandt/ in 't welck hy begraven is met Lof-sanghen en Gheestelijcke Liedekens/ en was niet voorder van het graf oft putte/ dan veertigh voeten/ min oft meer; al waer den heplighen Martelaer veel weldaden doet tot op desen daghen toe.

Den Gouverneur daer naer heeft Sabinianus weder doen voort-bjēghen/ seggende: Dat den Hepligh-schender verloren gae/ soo hy den Goden gheen sacrifice doen en wil. Ende soo men hem met kluppelē sloeghden upt-roeper roepende: Bzenght op de schatten/ ende onderwoypt u aen uwe Overicheden; seyde den Martelaer: Glorie zy aen u, IESV Christe. Men heeft hem dan op de pijn-bancke ghebrogh/ ende ghepynight. Maer hy riep al: Ick dancke u, ô IESV Christe. Alpianus seyde tot de dienaers: Den Hepligh-schender die raest/ de pijn des doods niet vreesende; dat men hem bzande. Als men nu het vper aen sijne zijde voeghde/ seyde den Gouverneur: Ghy ellendigen/ levert de schatten over/ ende sozght voor u leven. Maer hy seyde: Lof zy u ende danck, ô Christe, dat ick verdient hebbe uve deuren in te gaen. Ende dit segghende/ gaf synen gheest den 28. Augusti. Den Gouverneur heeft sijn lichaem doen in eenen put worpen/ 't welck Concordius Priester begraven heeft neffens de Heplighe Aurea Maghet/ in de stadt Ostia; al waer de ghebeden van beyden seer crachtigh bebonden worden tot den dagh van heden toe.

Alpianus naer de doot van de H. Martelaeren/ is met eene weerdighe straffe gestraft/ van de Baillous soldaeten gheslaghen ende vermoordt/ ende seer ghelastert. In alle dinghen zy Gode ghebenedydt/ die de scone croont

De Engelen
siet men en
upt-baert
doen.

Sabinianus
woyt ver-
bzand.

Alpianus
weert ghe-
straff.

ne croont in 't hemelsch rijk/ ende de tyrannen met den eeuwighen vperre straft, Amen.

Dese Heplighe Maghet is van oudts bekend in het Roomsche Martelaers boeck/ op den vier-en-twintighsten Augusti/ met dese woorden: T' Ostien by den Tyber de H. Aurea Maghet ende Martelaerisse, die met eenen steen aen haren hals ghebonden, inde zee gheworpen is: ende alsoo haer lichaem aen den oever quam, is 't vanden H. Nonnus begraven. Daer zijn noch twee andere Maeghden van den selven naem/ van de welke de Roomsche Kercke oock jaerlijcks memorie afhoudt in den selven Martelaers-boeck. D'eene is gheweest een Maghet te Cordaba in Hispanien/ die aldaer den tyran/naer haren eersten val/ kloeck-moedelijck overwonnen heeft; van de welke gheschreven staet in den selven boeck op den neghentjiensten Julij. D'andere is gheweest eene Maghet te Parijs/ van de welke in 't Roomsche Martelaers-boeck memorie gehouden wort op den vierden Octobris.

Martyrol.

Rom. 24.

Augusti.

HET